

WIJ ZIJN BESCHAAFD

23 november 1962

Goedenavond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar. Ik zou voor heden graag de wereld willen persifleren onder de titel:

WIJ ZIJN BESCHAAFD

Wij zijn beschaafd, want wij hebben musea, al gaan wij er alleen maar kijken, wanneer er werkelijk iets bijzonders te zien is. Wij hebben een opera - dankzij staatssubsidies - ; kennen een 5-dagenweek, kinderbijslag, zorg voor ouden van dagen enz. Men mag dan ook wel zeggen: Hoe cultureel en beschaafd vloeit tegenwoordig het leven 'des gerusten landsmans' voort .... Wanneer ik echter vanuit mijn wereldje uw wereld bezie, weet ik soms waarachtig niet meer, of ik nu moet lachen of huilen. Want de schijn is mooi, maar de rest...

Wij leven in een vrije democratie. Tenminste, wanneer u tot de juiste partij behoort. En wanneer u geen lid bent van een bond, kan het soms heel moeilijk worden uw beroep uit te oefenen, of een baantje te krijgen. Er zijn vele bedrijven, waar u uit wordt gegooid, wanneer u geen lid wenst te worden van een bond of bedrijfschap. Maar het staat u volledig vrij om naar eigen believen te handelen en niet te eten. Als dát geen democratie is, weet ik het niet.

Onze bedrijven zijn vrije ondernemingen. Natuurlijk wordt het brood steeds duurder, ofschoon het wel wat goedkoper zou kunnen. Maar dan zou men moeten concurreren. En in een vrij land staat het de ondernemers vrij om anderen te beletten te concurreren. Of niet soms? De wet is immers verplicht hen daarbij te helpen. U leeft in een vrije wereld. Dat u een paspoort en visa nodig hebt, heeft met vrijheid niets te maken. Zomin als het feit dat een ijverig agent je aanhoudt, wanneer je heel particulier in de trein een paar woorden over het hoofd van de regering zegt, het land tot een politiestaat maakt. Zelfs al maakt men niet eens excuses en vergoedt men je de schade niet. Uiteindelijk veroordeelt men u toch niet? Een nacht in de cel is nu ook het ergste niet, moet u maar denken. Wij zijn uiteindelijk beschaafde mensen. Wij gunnen ieder zijn vrijheid, een ieder zijn recht. Dat is overal op de wereld zo, al zal men de termen vrijheid en recht soms moeten zien vanuit een super democratisch of dogmatisch-bolsjewistisch standpunt. Wat de één doet, kan men de ander niet ontzeggen. Een atoomproef kan gevaarlijk zijn. Maar zijn niet particulieren in hun auto's op de wegen even gevaarlijk als de wetenschapsmensen met hun proeven? En de wetenschapsmensen hebben tenminste nog een edel doel. Zij hebben de vrijheid zo lief, dat zij alles in orde maken om de wereld uit elkaar te laten vliegen, als hun merk van vrijheid bedreigd zou worden.

Wees eerlijk, stel de feiten vast. Dan zult u toe moeten geven, dat wij tegenwoordig werkelijk beschaafd zijn. Vroeger waren de mensen natuurlijk nog niet beschaafd. Wanneer je dan een vijand had, stampte men hem met een grove, niet eens mechanisch verfijnde knots, tot puree. Tegenwoordig drilt men mensen, die niet eens persoonlijke vijanden zijn, vol gaatjes met mooie kogels. Dat is lang zo rommelig niet en bovendien hoef je dan je handen niet vuil te maken. De beschaving grijpt steeds verder rond zich, overal wordt men steeds beschaafder. Nog is het nodig bommen te gooien, huizen en fabrieken te vernietigen. Maar gelukkig zijn de apostelen van de beschaving bijna zo ver, dat men gehele steden vol mensen zonder enige schade uit kan roeien met een enkel gaswolkje. Snel, veilig en voordelig. Degene die getroffen wordt, weet niet eens, dat hij dood gaat. Zeg maar eens, dat de wereld geen beschaafde wijzen weet te vinden, om de rechten van de mens en de vrijheid te handhaven.

Vindt u mij wat cynisch? Toch is dit maar een begin. Wij leven in een beschaafde maatschappij, waarin een ieder zich moet kunnen uiten. Iedereen moet zich uiten, onverschillig hoe. Dat is uw recht. Maar pas op, dat u niemand slaat, of dit nu verdiend of zelfs noodzakelijk is, dan wel niet. Want dan bent u schuldig aan molest enz. Pas ook op, dat u, terwijl u met privé zaken bezig bent, nooit tegen een politieman zegt: "bemoei je er niet meer, kerel". Want dan krijgt u geen pak slaag - al voelt u het wel - en een wettelijk juist gestelde bekeuring. Wij zijn beschaafd en houden van kunst. Kom broeders, steek de handen in potten vol verf en klieder de doeken vol.

Wij lachen wel, maar zo wordt de moderne kunst geboren. En die levert geld op. Natuurlijk is het moeilijk, heren kunstmijters, te zien, wat uw doek voorstelt. Maar wij zijn beschaafd en hebben intellect. Men weet zich te behelpen met een titel. Het is dus niet erg, wanneer u een paar vegen te veel geeft. Dan verandert hoogstens uw dromend naakt in een wél doorleefde ham op keukentafel. Weet u geen raad meer met al uw atonale effecten? Noem uw compositie "Symfonie der Chaos" en met deze titel is alles gerechtvaardigd, ja, zelfs kunst geworden. Vrees niet, broeders, dat men u uit zal lachten. Wij zijn beschaafd, nietwaar.

Zo beschaafd zijn de mensen, dat zij niet toe kunnen geven, dat zij uit eigenbelang een crisis op internationaal vlak hebben doen ontstaan. Eigenbelang is niet beschaafd. Dat klinkt te lelijk. Maar de meest gewaagde avonturen zijn onmiddellijk gerechtvaardigd, wanneer aannemelijk kan worden gemaakt dat men handelende in het belang van de Westelijke, Oostelijke, Aziatische vrijheid. En wanneer men ooit te ver gaat, trekt men zich terug. Natuurlijk niet omdat men angst heeft voor de gevolgen van een volhouden, maar eenvoudig omdat men de wereld zo zeer liefheeft. Zo edel en beschaafd is men op uw wereld. Maar neem mij niet kwalijk, dat al dit schermen met "de beschaving" mij wat bespottelijk lijkt.

Vroeger waren de mensen niet beschaafd. Toen hadden zij nog zo een primitief geloof, toen dachten zij waarlijk nog, dat er wonderen gebeurden en luidde, hun meest belangrijke gebod: "Ik ben de Heer, uw God, en gij zult geen vreemde goden voor mijn aangezicht stellen." Is het niet veel beschaafder om naar de kerk te gaan, maar innerlijk te stellen of er nu werkelijk een God is, interesseert mij niet. Wanneer ik het maar goed heb, is immers alles in orde. Eigenlijk ben ik zelf God. Ik ben toch veel te beschaafd, veel te cultureel, om nog iets anders dan mijzelf waarlijk en oprecht te aanbidden? De beschaving breidt ook de geboden uit. In de oude wet staat: "Gij zult niet stelen". De moderne wereld is te beschaafd, om deze primitieve versie nog zonder meer te aanvaarden. Voor haar luidt dit gebod dan ook in de praktijk: "Gij zult niet stelen, wanneer gij geen invloed hebt om de gevolgen te voorkomen, of te dom bent, om te stelen, zonder u te laten betrappen." O! U vindt dit overdreven. Men steelt niet in uw kringen. U hebt gelijk. U behoort niet tot de mensen, die asbakjes en bierglazen meenemen, potloden in hun zak steken, belasting ontduiken, lekker op de tram niet betalen, smokkelen, alleen voor jezelf, of zelfs maar een lekker koekje of een sigaartje extra nemen op een ogenblik, dat de gastheer of gastvrouw net niet keek. Nietwaar? Of bent u al zo beschaafd, dat u meent, dat dit alles werkelijk niets meer met stelen te maken heeft? Het zijn natuurlijk kleinigheden. Maar waar is het principiële verschil tussen een koekje en tien mille?

Overigens zijn de moderne mensen allemaal erg principieel. Sommigen hebben zelfs uit principe geen principes. Dat is beschaafd. Zonder principes geen beschaving, dus zijn wij allen in alles zeer principieel - met de mond. Het zou uitermate onbeschaafd zijn er op te wijzen, dat al deze principes alleen de mantel der liefde zijn, waarachter zich het werkelijke spel der beschaving afspeelt.

Ik wil eens een paar punten principieel ontleden. Zo hebben bv. atoomproeven en bommen vele misgeboorten veroorzaakt in Japan. Maar misvormde kinderen zien leven, wetende dat je zelf daarvoor aansprakelijk, bent, is niet aangenaam. Niet beschaafd. Daarom heet zo iets top-secret. Wanneer een bepaald blad in de USA een reportage daarover wil maken, moet het daar vanaf zien. De pers is natuurlijk vrij. Maar gezien de belangen van bepaalde adverteerders - waardoor instanties pressie uit kunnen oefenen - moest men besluiten deze sensationele reportage te vervangen door een artikel over de goede zorgen die besteed worden aan kinderen, die misvormd geboren zijn door andere oorzaken. Het zijn de gewone mensen, die hiervoor mede aansprakelijk zijn. Want zij vinden het beter de zorgen en verantwoordelijkheden aan

anderen over te laten. Dat is beschaafder, nietwaar. Klaarblijkelijk is men pas werkelijk beschaafd, wanneer men zichzelf helpt bedriegen.

Laat mij dan eens enkele kenmerken van de huidige beschaving noemen.

Iedereen wil op de voorgrond treden. In zekere stad komt jaarlijks een heilige kindervriend voor de kinderen. Maar hij wordt zozeer door volwassenen omringd, dat de kinderen praktisch niet aan de beurt komen. Dit is geen kinderlijkheid van de volwassenen, maar eenvoudig een zozeer opgaan in een spel, dat belangrijkheid schijnt te geven, dat de redenen van het spel eenvoudig worden vergeten. Uw beschaving weigert de feiten onder de ogen te zien. Ook wanneer het gaat om godsdienst, politiek en bedrijfsleven. Volgens haar is het dwaas toe te geven, dat bv. melk langzaam te duur is geworden, om nog een werkelijk volksvoedsel te zijn. Men heft liever, een cent per liter extra om overschotten op te slaan of te vernietigen en te adverteren: "Drink meer melk". Bent u al melkbrigadiertje? Zelfbedrog, eigenbaat, meeloperij. Dat zijn de zere plekken in het heden volgens mij. Men merkt dezen echter niet gemakkelijk op, omdat de illusie der beschaving dergelijke fouten op een prettige manier pleegt te bedekken.

Er was een hedendaagse beschaving noodzakelijk, om overal prikkeldraad en bordjes met verboden toegang te doen plaatsen. Nederland is al een zeer beschaafd land. Daar zijn haast geen stukken land meer, die betreden kunnen worden, zonder het gevaar te lopen, door woedende boswachters geverbaliseerd te worden, in heerlijk beschaafde militaire oefeningen terecht te komen e.d. De Nederlander zelf is echter ook beschaafd: hij trekt zich van al die verbodsbepalingen niets aan, tenzij de overheid in de buurt is, en geniet met cultureel verantwoorde griezels van eigen moed, wanneer hij er zonder kleerscheuren vanaf is gekomen.

Eens was het ideaal van de mensheid, de vrijheid: miss Liberty. Maar nu men beschaafder is geworden voelt men meer voor miss World, die in alle opzichten minder om het - welgevormde - lijf heeft. Van de vrijheid blijft alleen nog de slagzin: "take no libertys with miss World". En deze slagzin is niet direct de uitdrukking van de wensen van de toeschouwers, die maar wat graag liberty's zouden nemen, zij het door ogen uit te krabbelen of door te knuffelen..., toegeven doet men dit natuurlijk niet. Maar als niemand het ziet, kun je rustig de kat in het donker knijpen. Dat is beschaafd.

Wanneer wij zeggen, dat de mens zich eens wat meer met zijn geestelijke problemen bezig moet houden, geeft men ons onmiddellijk gelijk. Al naar gezindheid stelt men, dat de mens moet leren meer op God te vertrouwen. Vergeet vooral de collecte niet. Of wij moeten de zegeningen en straffen die ons gegeven worden aanvaarden. Vergeet nooit, dat de Heiland onze schuldenlast voor ons draagt. En dan vindt men een enkel zondetje meer niet zo erg, zolang het maar niet opvalt, het is toch een ander, die de lasten draagt, nietwaar?

Onoprechtheid vinden wij ook in andere facetten van de beschaving. Er is ter wereld geen enkele beschaving geweest, waarin men zoveel over vrede heeft gesproken, terwijl men zoveel dodelijke wapens aanmaakte. Waar is er beschaving geweest, trots op haar wetenschappelijke vooruitgang, die gelijktijdig beweert alle wetenschappelijk onderzoek te steunen, om gelijktijdig een ieder, wiens wetenschappelijk onderzoek niet onmiddellijk bruikbaar lijkt te zijn, een verder onderzoeken - door onttrekking van middelen, steun, faciliteiten enz. - onmogelijk te maken?

Men kan natuurlijk, zoals ik dit nu doe, de gehele ontwikkeling met al zijn fouten spottenderwijze bespreken. Maar men kan het ook ernstig doen. Maar dat gebeurt al zoveel en heeft op de dood georeerde mensheid weinig of geen uitwerking meer. Het schokkende beeld is wel het enige, dat nog begrepen en aangevoeld wordt. De atoombewapening is een verschrikkelijke noodzaak. Dat heeft u al zo vaak gehoord, dat dergelijke uitdrukking praktisch deel uitmaken van de "beschaving". Daarom zeg ik het liever anders: is het nu werkelijk zo ernstig, wanneer er eens een paar atoombommen ontploffen? Natuurlijk. Er zouden veel doden vallen, het nageslacht zou misvormd op de wereld komen enz. Maar wanneer wij onze vrijheid daarmee kopen, is die prijs toch niet zo hoog? Al zouden alle mensen er dood aan gaan, wanneer onze beschaving maar blijft leven...

En al dat geestelijke gezeur over God en innerlijke waarden is uiteindelijk overbodig. Ziet u kans met esoterie tot een vierdagen werkweek te komen? Niet? Nou dan. Dat is toch niet mogelijk, nietwaar? Waarom dan esoterie? Wat kun je uiteindelijk met godsdienst en esoterie doen, nietwaar? Wat betaalt het, wat, levert het op? Is het tenminste mogelijk er een subsidie voor te krijgen? Zo niet is het nutteloos. Wij zijn uiteindelijk beschaafde mensen. Bijgeloof dat niet oplevert, dient men te dulden of, wanneer het even kan, te bestrijden.

Geld, invloed, is alles. Wanneer er kunst moet zijn, zo is de oplossing al heel eenvoudig. Subsidieer en betaal. Dan komt de kunst vanzelf. En zou de door ons geld geschapen "kunst" de eeuwen niet trotseren, zo is dat niet zo ernstig. Dan leven wij toch niet meer, nietwaar? Maar tijdens ons leven zijn wij dan toch zeer cultureel en zeer beschaafd geweest. Wij zijn mecenas geweest, daar gaat het toch maar om, niet? Wanneer iemand ons daarbij niet bevalt, hoeven wij hem niet te helpen. Als hij werkelijk kunstwerken maakt, moet hij dat maar voor eigen rekening doen. Wie niet gehoorzaamt aan ons oordeel, heeft van ons niets te verwachten. Zou de man met zijn laatste bloed hét kunstwerk van deze eeuw scheppen, dan zijn wij natuurlijk niet ongenegen dit werk na zijn dood in een van onze musea te hangen en lovende woorden te spreken. De kunstenaar kan dan toch zijn eigen inzichten niet meer verdedigen. Dan kan men hem dus veilig gaan beschouwen, als een kenmerk van de grootste geest van cultuur en beschaving in Nederland gedurende de 20^e eeuw.

Alles is aanvaardbaar, zolang het geen weerstand biedt. Wat weerstand biedt, kan waarde hebben, maar die kan pas erkend worden, nadat de mogelijkheid tot weerstand niet meer bestaat. Dit is de kern van dit aspect der beschaving, zelfs van het kernbomprobleem. Want ofschoon een kernexplosie vele kernen gewelddadig uit elkander pleegt te drijven, zo is de kern toch overal hetzelfde? Wij zijn beschaafd en moeten ten koste van alles onze beschaving handhaven - vooral in de ogen van anderen.

De beschaving maakt van alle mogelijkheden gebruik: vrij kan een ieder - die het betalen kan - met zijn auto door het land razen. Wanneer er een krasje op de lak komt door onvoorzichtigheid van anderen, komt men beschaafd uit zijn wagen en verrijkt de Nederlandse taal met enkele - naar wij hopen beschaafde - nieuwe woorden. Bij rond 5000 dergelijke ongevallen per dag wordt de taal dus snel rijker. Dank zij de vrijheid, die men in het verkeer met de rechten van anderen neemt, wordt de goede moedertaal steeds rijker. Hoe beschaafd zijn wij....

Men berekent alles, alles wordt gepland - ook al een beschaafd modern woord. Niemand is er aansprakelijk voor, wanneer de woningnood blijft duren, omdat er niet voldoende huizen gebouwd kunnen worden. Per slot van rekening is men beschaafd. Eerst dient men alles te plannen, dan moet de winst nog berekend worden. Maak 127 plannen voor een kleine woning en laat die 837 malen herzien. Het kost veel tijd, maar het moet nu eenmaal. Want dat is de beschaafde manier om een dergelijk plan te benaderen. Wanneer de bouwer, die het plan indiende, dan de bouwvergunning nalaat aan zijn kleinkinderen en dezen, door hun nageslacht omringd, de eerste steen leggen, zal iemand ongetwijfeld zeggen: hoe groot zijn toch de zegeningen van onze beschaving. Hoe beschaafd zijn wij....

De beschaving biedt nog meer voordelen. Wanneer u bedrukt, belast en beladen bent, hoeft u alleen een bepaald telefoonnummer te draaien en reeds klinkt een troostende stem in uw oren die zegt: "Vertrouw toch op God. Bedenk, dat het leven ook nog zoveel schoons geeft". Wanneer je, omdat niemand in je omgeving zich voor je interesseert, toch nog op wilt gaan hangen, kan men dit telefonisch natuurlijk niet verhinderen. Maar u gaat in ieder geval niet ongetroost van deze wereld heen, nietwaar. Men heeft getracht u te helpen - omdat alle mensen rond u tekort zijn geschoten, haalde het wel niets uit - maar men is beschaafd. Of niet soms? Over ouden van dagen doet men sentimenteel. Maar tijd heeft men niet voor hen. Er is zoveel anders te doen. Tennissen, kegelen enz. De gevoelens zijn er. Alles in de maatschappij wordt officieel steeds beter, steeds schoner. De praktijk is wel eens anders. Maar wie daarop let is een kniesoor. Bewondering a.u.b. voor de vooruitgang, zelfs indien de menselijkheid daarin teloor gaat.

Wij zijn beschaafd, rijk. Vroeger deed een burger wel - stel u voor - 10 jaren met een pak. Nu koopt men er wel drie per jaar misschien. Maar dat is dan ook wel noodzakelijk. Want na drie maanden is een modern kostuum vaak reeds kennelijk versleten. Dat is beschaving.

De primitieve volkeren beschilderen hun gezichten met oorlogskleuren. Onbeschaafd, hoor. De mannen van deze beschaafde wereld doen dat niet meer. Sommigen gaan natuurlijk wel stilletjes naar een schoonheidssalon om zich bij te laten werken, verven en watergolven, maar dat wil men nog niet eens weten. Alleen de werkelijk steeds oorlogszuchtigen bij de primitieven zullen zich met oorlogskleuren beschilderen. In de beschaafde wereld is dat het deel van het vrouwelijk geslacht, dat de verfindustrie een nieuw terrein van werkzaamheden verschafte en de chemische industrie tot een van de meest lonende branches van de beschaafde wereld maakte.

Ik ben wat oppervlakkig volgens uw denken. Maar natuurlijk. Ik spreek immers over: wij zijn beschaafd..? De beschaving is als een appel die mooi is opgepoetst, maar van binnen reeds wormstekig is. Iedere oppervlakkige beschouwer zou denken, dat het echt een appeltje is om in te bijten - tot hij zijn tanden er in zet. Maar wie zal bijten? De meesten kijken alleen en laten het proeven van de vrucht aan iemand anders over. De moderne beschaving lijkt mij wat bouwvallig: zij trekt haar nieuwe thesen en procedures even gemakkelijk en licht op als de nieuwe gebouwen, die zo snel oprijzen. Dat een dergelijk huis na een jaar al een ruïne is, schijnt van minder belang te zijn. Het is in ieder geval gebouwd, nietwaar. Als het er op aan komt, is het de oude, maar in een modern pakje en heel wat minder houdbaar dan vroeger.

De mensen van heden willen wel geloven in geestelijke krachten en ingewijden, die over de wereld trekken. Zij geloven daar wel in en vinden het zelfs heel prettig. Maar je hoort er zo weinig van, weet u. Daarom geeft men meer aandacht aan Lizz Taylor en Elvis Presley, want daar hoor je tenminste nog eens iets van. Het is wel niet veel moois, maar je hoort tenminste steeds weer iets anders. Natuurlijk is men geestelijk hoogstaand. Wij voelen de nieuwe tijd reeds kloppen in onze harten. Wij weten en voelen: zo dadelijk barst de nieuwe tijd als een bloesem open. En wij laten die nieuwe tijd rustig barsten, want wij hebben wel wat anders te doen.

Men is zo beschaafd, dat men alles wat maar geheim zou kunnen zijn, topsecret noemt. Daardoor weet niemand ervan behalve de vijand. Want die is zo dom niet. Men zou dit wel kunnen weten, maar vergeet het liever. Dan kan men tenminste blij zijn met al die heerlijke geheimen, die men heeft.

Wanneer ik de moderne kerken zie, vraag ik mij af, wat men nu eigenlijk bij het bouwen daarvan heeft gedacht. Misschien heeft men zich afgevraagd, wat passender zou zijn bij deze tijd: een moderne schaapsstal, een silo - voor gebeden - of een auditorium, waar gezellige voordrachten over de zonden van andere mensen gehouden kunnen worden. Schijnbaar is elke vorm op het ogenblik denkbaar en toelaatbaar. Nog bouwt men bij de meeste kerken torens, die naar de hemel rijzen. Maar in de kerken zitten mensen, die alleen nog maar naar de grond schijnen te kunnen kijken. Ook dit schijnt deel te zijn van de moderne beschaving. Klaarblijkelijk wil menige moderne mens God nog wel erkenning geven, op voorwaarde, dat hij zich verder niet met de mensheid bemoeit. Ook dit zal men niet zeggen. Maar stel u eens voor, dat men in een vergadering, of zelfs in de UNO, net staat te vertellen, hoe eerlijk en oprecht men wel is. Stel u voor, dat dan opeens Gods stem klinkt en zegt: Je liegt. Ofschoon men ook dit wel weg zou weten te praten, zoals zovele andere dingen.

Er zijn natuurlijk vele aardbevingen en rampen de laatste tijd. Maar dat deze op een onnatuurlijke wijze samenvallen, is alleen maar toeval. Natuurlijk zouden de mensen met hun explosies en experimenten, er iets toe bij kunnen dragen. Maar dat willen wij niet erkennen. Dus: toeval, anders niet. Bovendien: de mensen zijn beschaafd. Met al hun proeven wensen zij werkelijk geen rampen te veroorzaken. Hoe zou de natuur dus kunnen reageren op die dingen wanneer de mensen dat werkelijk niet zo bedoelen? Ofschoon iedereen zal toegeven, dat het dwaas is, dit te stellen, doet men in de praktijk of het niet alleen waar, maar zelfs een onomstotelijke waarheid zou zijn, die geen verder onderzoek verdient.

Natuurlijk zijn er mensen, die anders denken en handelen. Maar ik wil mijn mening omtrent bepaalde facetten van de hedendaagse mens toch wel even definiëren:

Moderne naastenliefde: de wijze waarop men schuldgevoelens t.a.v. anderen afkoopt door een dubbeltje in een busje of een storting op een gironummer.

Moderne verdraagzaamheid: zeggen dat je verdraagzaam bent, wanneer je vreest, dat de ander wel eens sterker zou kunnen zijn dan jij.

Moderne deugd: doen wat iedereen doet en er voor zorgen, dat, zodra je iets doet, wat niet een ieder goed vindt, niemand daarvan iets merkt.

Modern geestelijk leven: een tasten en zoeken in het duister, waarbij men zich voortdurend zelf tracht te overtuigen van de waarheid der dingen, die men graag zou willen geloven, omdat men bang is voor de waarheid die men reeds kent.

Moderne vrede: een vorm van oorlog, die meer offers vraagt dan een openlijke oorlog in het verleden, maar het voordeel heeft, dat men er meer aan kan verdienen.

Moderne revolutie: een uitwisseling van stromannen, welke wordt geleid en bepaald door de managers van de belanghebbende partijen buiten het land zelf.

Scherp? Ja. Waar? Neen, gelukkig niet helemaal. De wereld is nog niet helemaal beschaafd. Zo hier en daar op de wereld is er nog iets over van nuchter begrip, van de waarheid. Ergens zijn er nog mensen, die beseffen dat naastenliefde niet bestaat in een gebedje en het storten van een tientje ten bate van anderen, maar in een eerlijk pogen om een ieder, die daaraan behoefte heeft, zelf te helpen. Er zijn nog mensen, die beseffen, dat niet het grootse, het massale, de loop van de wereld bepalen, maar eerder het kleine, het onverwachte, het verborgene. Er zijn in uw dagen nog mensen op de wereld, die werkelijk beseffen, wat geestelijke leiding betekent, ook al zijn zij in verhouding met weinigen. Voor hen is geestelijke leiding geen preek of decreet, maar een innerlijk beleven, geen leiding van vreemde geestelijke krachten zonder meer, maar allereerst een innerlijk zoeken naar begrip en waarheid. Zelfs zijn er mensen, die nog de moed bezitten, alles gewoon bij zijn naam te noemen, zoals de onbeschaafde mensen van vroeger. Zij zien de werkelijkheid nog en laten zich nog niet misleiden door mooi klinkende woorden.

Men lacht tegenwoordig vaak over de primitieve volkeren en meent, dat de wereld toch werkelijk nog nooit een beschaving als de huidige heeft gekend. Maar de oude beschavingen hadden opvattingen van eer en recht, die heden helaas vergeten zijn. Daar stelde men zelfs wanneer uw grootste vijand u om bescherming en gastvrijheid vraagt, zult u hem deze niet weigeren. U bent verplicht uw medemensen te helpen, zelfs ten koste van uzelf. De oude beschavingen - die het bij de huidige immers niet kunnen halen - waren misschien minder ingewijd in alle geheimen van de natuur dan de kinderen van heden. Maar zij kenden wel een slagzin, die men in uw tijd schijnt te vergeten: er is geen leven, geen kracht, niets in de natuur, dat niet voortkomt uit de goden. Alles, ook onze eigen kennis, komt uit het goddelijke voort. Daarom mag men slechts vanuit het goddelijke zijn kennis gebruiken. Daar waar God de mensen voert, kunnen zij veilig gaan, waar zij echter tegen de wil der goden hun eigen wegen gaan, zullen de krachten van het Al de mens straffen voor zijn verwaandheid.

Vroeger waren er despoten. Goed. Maar er was ook menselijk recht, menselijk denken en streven. Nu is alles "beter". Alles staat op papier. Maar wanneer een jury een menselijk oordeel wil vellen, moet zij liegen om een menselijk oordeel te kunnen vellen. Is er dan geen menselijkheid meer op aarde, die nog eerlijk kan zijn? Stellingen, gedragsregels, wetten, verdragen. Papier. Geloofswaarden: papier. Wat voor zin heeft het, als mens in kerken te bidden, dat Gods geest kerkvergaderingen zal zegenen en wijsheid zal geven bij de problemen die men moet oplossen, wanneer dit alles ontaardt in een regen van papier? Heeft een dergelijk gebed zin, wanneer de mensen meer en meer hun eigen leven laten regelen door papieren en niet eens meer de moed hebben om God te vragen: Heer, leer mij vrede vinden met mijn eigen leven?

Neen. De mentaliteit van deze beschaving lijkt mij onjuist. Men schijnt te zeggen: wat heeft het voor zin gelukkig te zijn in een hutje op de hei, wanneer men op comfortabele wijze ongelukkig kan zijn in een wolkenkrabber. De mens van heden zoekt steeds weer het grote, het massale. Hij overziet de gehele wereld en meent, dat dit hem beschaafd maakt, ofschoon hij de kleine belangrijke dingen van het leven meer en meer vergeet. Voor mij mag men zeggen: wij zijn beschaafd. Maar in mijn ogen zijn velen meer barbaars dan ooit te voren.

Laat mij stellen, dat de waarden, die de mens beschaving noemt, niet in overeenstemming zijn met de werkelijkheid. De mens is lichamelijk een dier. Goed. U weet dit. Erken dit dan ook en probeer niet te vertellen, dat de mens lichamelijk méér dan een dier is. Men beroept zich op de techniek en wijst op de krachten, die de moderne mens tot zijn beschikking heeft. Dat hij innerlijke krachten bezit, dat weet hij vaak wel. Maar men prefereert over het algemeen deze krachten te laten sluimeren, omdat zij mogelijkerwijze met de techniek en de waan van belangrijkheid die men koestert, in strijd zouden kunnen zijn. Wie zo wil leven, moet dit zelf weten. Maar erken dit tenminste. Men durft in deze dagen geen waarde te hechten aan telepathische waarnemingen en waarschuwingen. Anderen zouden het vreemd kunnen vinden. Een geestelijk net, dat geheel de wereld omspant, lijkt menigeen een droom van dwazen maar men vindt het heel gewoon, dat men even belt naar New York. Waarom dan zeggen, dat een lichtende band rond de wereld onmogelijk is? Wanneer u dit niet wilt erkennen, wanneer u daarin geen belang stelt, geef het toe. Maar zeg niet, dat het onmogelijk is. Misschien wacht men tot ook voor geestelijke contacten een rekening wordt gepresenteerd, zodat men daaraan kan weten, dat het toch werkelijk echt is geweest.

Vele mensen zullen eerlijk en oprecht zeggen, dat dit alles gebazel is. Zij zullen stellen, dat zij heus wel geestelijk streven. Dat zij, aan de hand van bekende feiten, geestelijk streven. Deze mensen maken zich zorgen over de muur in Berlijn. Maar zij beseffen niet, dat zij in zich een dergelijke muur hebben opgericht tussen verstand en geest, tussen hun leven en hun God. Deze mensen noemen zichzelf vaak vrije denkers. Zij geloven aan God, maar menen, dat God nimmer een hel geschapen kan hebben. Dit ondersteunen zij dan met vele filosofische stellingen. Maar zij weigeren de conclusie te trekken, dat dan de mens zelf de hel geschapen moet hebben. En dit is waar. Wordt voor vele mensen op aarde het leven niet tot een hel, omdat zij alle contact met hun medemensen hebben verloren? Zou de hel iets ergers kunnen zijn dan eenzaamheid? De mensen scheppen echter rustig steeds meer bronnen van eenzaamheid: grote flatgebouwen, waar je je onbekende burens voortdurend verwenst. Haat tegen systemen en volkeren, die men niet werkelijk kent. Dit is treurig, omdat men toe moet geven, dat velen een hel scheppen, terwijl zij iets goeds willen scheppen.

Wij zoeken naar iets goeds. Dan heeft het geen zin ons te ergeren over de zonden van hen, die vandaag niet in de kerk zijn of fiolen van toorn uit te storten over het hoofd van een staatsman, die toevallig net een reisje maakt naar het andere einde van de wereld. Maar iets goeds kan alleen gevonden worden, wanneer men begint met eerlijk te zijn. De waarheid over uw beschaving is, dat zij huichelt. De waarheid, die er achter verborgen ligt, is de volgende: In deze dagen kan de mens alleen nog ín zichzelf waarlijk zijn God vinden. De mens kan alleen nog waarlijk leven, wanneer hij alleen uitgaat van de aansprakelijkheden, die hij zelf voelt. De mens van heden kan een belangrijke taak vanuit het Grote Licht vervullen. Maar hij zal die taak alleen kunnen vinden, wanneer hij niet blijft wachten tot men hem die taak plechtig thuis komt bezorgen, maar zelf een taak zoekt.

De geestelijke waarheid is niet zo somber als het beeld, dat ik u gaf, want de mens van heden kan zeer veel goeds tot stand brengen, heeft vele mogelijkheden tot bewustwording en zal in zich vele krachten en gaven kunnen ontwikkelen. Om dit te kunnen verwezenlijken zal hij echter allereerst zelfvertrouwen moeten hebben. Belangrijk is vooral, dat men leert niet meer te zeggen: wanneer een ander mij het bewijs geeft, zal ik geloven, maar dat hij stelt: ik geloof in mijzelf, vanuit dit geloof zal ik volbrengen. Bovenal zal de hedendaagse mens afstand moeten doen van een mentaliteit, welke inherent schijnt te zijn aan de moderne beschaving. Hij zal niet meer mogen stellen: in de eerste plaats houd ik mij aan alle regels en wetten, en dan zal ik streven. Hij dient te stellen: ín mijzelf alleen kan ik de ware wet van het leven vinden. Deze zal

ik beleven zonder enig voorbehoud. Daarna eerst zal ik, zover dit mogelijk is, mij aan de wetten en regels van anderen houden.

Maak vooral, vrienden, niet de fout van velen door te stellen: op de verwachtingen en denkbeelden van anderen baseer ik mijn positief denken. Denk positief, maar ga daarbij uit van de waarheden, die ú zelf kent. Anders baseert u al uw pogingen tot positiviteit op een illusie.

Dit positieve denken is voor de wereld van heden van het allergrootste belang. Positief denken wil namelijk zeggen: in jezelf de positieve krachten van het leven vergaren, waarmee men vanuit zichzelf dan anderen kan bereiken en helpen. Ook kan men dan van uit zichzelf met deze positieve krachten met anderen werken. Misschien meent u, dat positief denken niet met beschaving samenhangt. Toch is dit wel het geval. Men kent namelijk een algemene vorm van positief denken, die echter de feiten niet erkent, en daardoor geen werking kan hebben. Voorbeeld: de koersen op de beurzen zullen niet verder dalen. Men meent dit waar te maken, door het voortdurend te herhalen. Maar ik vrees, dat men nog wel enige maanden zal moeten wachten, voor het werkelijk zover is. Hoe positief een dergelijk geluid ook kan zijn, hoezeer men ook zich met deze gedachte vereenzelvigd, zij zal geen werking kunnen uitoefenen, omdat zij niet bestaat uit gedachten, die de werkelijke toestand mede erkennen. De basis van het werkelijk actief positivisme is gebaseerd op een erkennen van de huidige werkelijkheid - daarbij alle bekende factoren dus in aanmerking nemende.

Wanneer nu de mens zich op de werkelijkheid baseert en dan positief gaat denken, ontdekt hij, dat hij niet alleen staat. In het begin denk je dit soms wel. Na enige tijd echter ontdek je, dat er vreemde contacten ontstaan; soms zijn dit mensen die op je weg komen. In de meeste gevallen ontdek je, dat vreemde gedachten je beroeren. Andere tekenen van een dergelijk contact is het opeens binnen fladderen van een geschrift of boekje, dat je verder helpt, of zelfs alleen maar een gevoel van blijmoedigheid, zonder dat je weet, van waar het komt of waarom. De oude magiërs - zij waren niet beschaafd, wij alleen zijn beschaafd, wij alleen weten alles - gebruikten als beeld van dergelijke contacten mathematische figuren. Driehoeken, vierkanten, cirkels, ja, zelfs de oude Ankh. Deze oude vergeten tekens blijken nu een verklaring te bevatten voor de werkingen van het positieve denken. Wanneer een mens eerst in zich eigen waarheid erkent - daarbij rustig toegevend, dat hij innerlijk anders is, dan hij voorgeeft te zijn - zal hij bij elke positieve gedachte, ontdekken, opgenomen te zijn in een keten, ring, cirkel enz., die met hem harmonisch is en hem dan ook de kracht geeft, waarmee hij iets tot stand kan brengen, wanneer dit noodzakelijk is. Want elke positieve erkenning van de werkelijkheid geeft je een contact met mensen en wezens, die je niet kent, maar die precies zoals jij denken en leven.

Zeg dat het patroon een driehoek is. Dan is A harmonisch met B en harmonisch met C. De relatie b-c kan hij niet bevatten; misschien dat b en c niet met elkaar geheel harmonisch zijn, met a samen echter vormen zij een driehoek, waarin een meervoud van de krachten schuilt, die elk van hen voor zich zou kunnen wekken. Zolang de relatie bestaat, kan elk van hen putten uit het gemeenschappelijke reservoir, wanneer daartoe een noodzaak bestaat. Dit geldt alleen voor bestrevingen en erkenningen, die binnen de gevormde harmonie een plaats hebben natuurlijk.

Anderen vormen eerder een cirkel, een keten, een kruis enz. Wie zal zeggen, hoeveel verschillende mogelijkheden er zijn, om een harmonische keten te vormen? De basis van alle vormen is echter steeds weer eerlijke zelferkenning, terzijdestelling van alle zelfbedrog en de poging om door positief denken iets te bereiken. Dan kan men met gezamenlijke krachten een zieke genezen, ergens een ongeluk voorkomen. De kracht is misschien in verhouding tot andere energieën klein. Door haar juiste plaatsing binnen de werkelijkheid heeft zij echter mogelijkheden om veel te bereiken. Zij zal immers steeds op de juiste plaats en tijd worden aangewend. Dan kan men werkelijk op deze wijze een mens zijn levenslust, zijn vrede hergeven, zal men mensen tot nieuw leven kunnen wekken, wanneer zij ten onder dreigen te gaan in mistroostigheid enz.

Neem mij niet kwalijk, dat ik u dit voorhoud. Het bestaat natuurlijk niet echt. Daaraan mogen wij niet geloven, nietwaar. Wij zijn uiteindelijk... beschaafde mensen... .

Menigeen meent althans, dat een beschaafd mens dergelijke bijgelovigheden niet mag en kan aanvaarden. Maar zij, die werkelijk geleerd hebben positief te denken, weten wel beter. Want dezen ontdekken, hoe de kracht in hen groeit, keer na keer, dag na dag. Zij weten vaak niet eens, wat het Licht eigenlijk is, dat zij op hun weg ontmoeten. Dan zeggen zij maar: het is God, het is de Christus enz. Onbewusten kunnen de werkelijke keten van kracht niet erkennen in zijn werkelijke gedaante. Maar zij weten, dat het positief is en goed. In zichzelf groeien deze mensen, worden sterker en sterker. Op een gegeven ogenblik staan zij dan, schijnbaar geïsoleerd, in de wereld. Maar zij zijn gelukkig. Met een enkel handgebaar genezen zij een zieke - wat zo maar niet mag, want wij zijn beschaafd... - en zien met een enkele oogopslag, waar het feitelijke probleem van een ander ligt. Zij kunnen de ander dan helpen met een enkel woord, met een enkele gedachte, die zij hem zenden. Enig positief denken, enig begrip voor de werkelijkheid, is natuurlijk noodzakelijk daarbij, ook in hen, die zij helpen. Maar zij doen het dan toch maar.

In de ogen van velen, die zich beschaafd achten, zijn dergelijke mensen natuurlijk primitief en dom. Stel u voor, die mengen potverdorie dingen, die niet bij elkaar horen. Godsdienst, zaken-doen, erotiek, filosofie, alles schijnt voor hen één en hetzelfde te zijn. En dat kan en mag niet, wanneer je beschaafd bent. Dan horen overal de juiste schotjes tussen te staan. Dit zie ik in uw wereld vaak: men lacht mensen uit, omdat zij eenvoudig, onbeschaafd, bijgelovig enz., zijn in de ogen der alleswetters. Maar zij bereiken iets. Dat kan van de anderen niet altijd worden gezegd. Wanneer ik de mensen hoor zeggen: wij zijn "beschaafd", dan denk ik altijd: helaas hebben jullie in zekere zin gelijk. Want elke keer, wanneer jullie aan je beschaving werkt, schaaf je ook meteen een stukje van de ware persoonlijkheid weg, snijd je een randje van de werkelijkheid af. Zo geef je steeds weer iets prijs van je werkelijke leven, van je werkelijke kracht, van je innerlijke vermogens, van je harmonie met wereld en God. Zoals vroeger te vaak gerande munten aan waarde inboetten, zo verliest menigeen in de schijn van beschaving een groot deel van zijn werkelijke waarde.

Men lacht dan misschien beschaafd om de "simpele zielen" die pentagrammen tekenen en daarmee denken iets te bereiken. Maar die lach duidt op domheid, want de lachers kunnen het pentagram niet eens werkelijk lezen en weten niet eens, waarom zij eigenlijk lachen. Is een pentagram niet een uitdrukking van de verhoudingen tussen de krachten op aarde, in de hemelen, in de sferen? Is de onbeholpen spreuk of het Hebreeuwse inschrift, in feite niet de uitdrukking van de harmonische gedachte, waarin deze krachten met de mens samenwerken? Lach dan maar om een werkelijk amulet. Want dat is volgens de lachers ook een mooi of lelijk symbool zonder meer. Maar ik zeg u, dat deze dingen werkelijk kracht hebben. Wanneer u in uw denken voor een ogenblik aanvoelt: dit is een taak, u gaat er op af en vervult die taak, dan blijken dergelijke dingen te werken. Zij geven de mens mogelijkheden, die hij anders alleen via concentratie zou kunnen bereiken.

Nu zou men, om beschaafd te blijven, een taak, zending, of roeping moeten noemen en eerst eens bij anderen gelden in moeten zamelen, om die taak vooral zo gemakkelijk mogelijk te kunnen volbrengen. Maar direct er op af gaan is niet "en vogue". Maar degene, die in de werkelijkheid staat, zal beseffen wanneer er in mij een drang is tot het vervullen van een bepaalde taak, zelfs op een bepaalde wijze, dan beseft men: hier zijn positieve krachten werkzaam. Dit is noodzakelijk. Stoffelijk kan men die noodzaak en soms zelfs de mogelijkheid niet zien. Maar toch weet men dan: dit is het ogenblik, dat ik handelen moet, dit is het ogenblik, dat het bewustzijn in mij herboren wordt en nieuwe wegen zich voor mij openen. Men beseft daarnaast al snel, dat niet altijd de kracht ook via het eigen Ik tot uiting zal komen, maar in vele gevallen zal dienen als krachtbron voor een ander deel van de harmonische keten, welks bestaan men stoffelijk niet eens beseft.

Sommige, mensen vinden het dwaas de handen te vouwen en tot God te bidden, te zeggen: "God, ik kan niet meer, help mij". Nu is dat natuurlijk niet erg beschaafd meer. Een beschaafd mens gaat niet eerst naar God, die gaat naar sociale zorg. Maar een mens die eerlijk, sprekende, uit de waarheid, waarin hij leeft, kan zeggen: "God, hier ben ik, hier sta ik. Die wereld van u, mijn God, begrijp ik niet helemaal. Maar ik weet dat er een werkelijkheid is. De rauwe werkelijkheid van een wereld vol gevaren. Met een zon, die werkingen vertoont, die

mogelijk de aarde zullen beroeren. Een wereld vol mensen, die verteerd worden door monomane gedachten aan hún récht, hún gelijk, zozeer zelfs, dat ik soms vrees, dat zij in staat zijn de wereld te vernietigen, alleen om te voorkomen, dat hun ongelijk bewezen zal worden. Het is een vreemde wereld, die U in stand houdt, God. Maar ik weet, dat U ook in mij leeft, door mij werkt. Geef mij dan het contact met mens of geest, waaruit ik leven kan, laat mij uw doel dienen." Deze mens zal veel verkrijgen, veel bereiken voor zich en anderen.

Misschien lijkt u deze vorm van geloof, van bidden, te eenvoudig, niet beschaafd genoeg. Er komen te weinig mooie woorden in voor. Maar als je zo bidt, dan hoef je het niet eens met woorden te doen. Alleen reeds wanneer je zo bidden en geloven kunt, leeft de Werkelijkheid reeds in je, is de harmonie met anderen, met Lichtende Krachten ook, bereikbaar. Dan ben je niet meer beschaafd volgens de geldende norm. Dan loop je onbewogen voorbij, waar anderen vol medelijden blijven staren, omdat je weet, dat je hier niets kunt of mag doen. Maar dan kun je ook bidden, waar anderen alleen nog maar lawaai kunnen maken. Dan is God je evenzeer nabij op de kermis als in de kerk. Dan beleef je de schoonheid van de werkelijke wereld net zo goed in de eenzaamheid van de natuur, als in de razende drukte van een overvolle stad. Want dan spreken alle dingen. De discipelen van het mooie, het beschaafde, beseffen niet, dat in het kinderlijke, in het primitieve, in het gewelddadige desnoods, vaak een mogelijkheid schuilt tot het verwerven van een harmonie, die grote krachten brengt en verrijkend is.

Wonderlijk zijn de wegen van hen, die redelijk zeggen te denken, de steunpilaren van de maatschappij: men stelt, dat in de beschaving een persoonlijke vrijheid onontbeerlijk is. Dus gaat deze vrijheid, als een gouden munt in vroeger dagen, van hand tot hand. Ieder haalt er voor zich een snippertje af, menend, dat dit geen kwaad kan. En niemand begrijpt, dat er op die manier op den duur geen werkelijke vrijheid over kan blijven. Zo ook de democratie. Een ieder, die enige macht of invloed heeft, neemt er zijn snippertje af. Maar binnenkort heeft niemand meer wat. Ook niet zij, die namen. Want de kernwaarde, de democratie zelf, is dan teloor gegaan. Zelfs bij het geloof blijkt een ieder iets daarvan voor zich persoonlijk op te eisen. Iets er af kan toch geen kwaad, zo schijnt men te denken. Je mag toch wel iets voor jezelf opeisen? Maar van dat geloof blijft alleen een lege huls.

Ook de kunst lijdt onder dezelfde afbrokkeling. Kunst is een je innerlijk uiten in schoonheid, zodat anderen daarin kunnen delen. Een scheppen. Maar elke keer heeft iemand - met de beste bedoelingen - iets afgenomen van de verantwoordelijkheid van de schepper, iets afgeknabbeld van de scheppingszorgen, het scheppingsleed, zonder welke een waarlijk scheppen voor de kunstenaar haast niet mogelijk is. Want spanningen, innerlijk leed, zorg, zijn voor de meeste mensen noodzakelijk, indien zij in staat willen zijn iets van de oneindigheid weer te geven in stoffelijke vormen.

Er zijn meer voorbeelden te geven. Het voorgaande is echter al voldoende om duidelijk te maken, dat de beschaafde mens van heden de essentiële waarden der dingen over het hoofd ziet. Om echter werkelijk en blijvend iets tot stand te brengen dient men zich op de werkelijkheid te baseren, niet op wensen. Iemand, die eerlijk toegeeft, dat er op het ogenblik sprake is van een algehele regressie in industrie en welvaart, zal ook hierin bepaalde positieve waarden ontdekken. Dan kan zo iemand stellen: met mijn denken en daden kan ik zelfs uit deze, door allen als negatief beschouwde en gevreesde, toestanden iets goeds tot stand brengen. Want wanneer men begint zich op de werkelijkheid te baseren is men in staat, het beste en edelste van de werkelijkheid te behouden, terwijl men de minder aanvaardbare waarden kan afzwakken, of zelfs geheel terzijde schuiven.

Bij het gebruiken van positieve krachten is het belangrijk, dat de mens beseft, dat hij, door zijn denken en daden, tot brandpunt kan worden van de geestelijke krachten van duizenden anderen, die gelijkgestemd zijn. Te weten dat voor een positief denkend en strevend mens, de noodzaak tevens het kunnen inhoudt, geestelijk zowel als materieel, geeft zelfvertrouwen. Dan kan men misschien stellen, dat dit bijgelovig is, wetenschappelijk onaanvaardbaar enz. Maar dit is werkelijkheid, dit is leven.

Nu zult u allen wel geneigd zijn positief te denken. U tracht immers in alle dingen allereerst het goede te zien en zo weinig mogelijk aandacht te schenken aan de lelijke dingen. Dit heeft echter alleen waarde, wanneer u uitgaat van het goede zoals u het ziet en beleeft, en niet alleen uw denken en werken baseert op het goede, dat men u voorhoudt, terwijl het voor u abstract en misschien zelfs strijdig met het eigen Ik is.

Probeer verder, het begrip "goed" niet alleen in verband met uw eigen voordeel en eigen wensen te beschouwen. Want resultaten blijven steeds weer uit, wanneer men uitgaat van eigen standpunten alleen, wanneer men alles in overeenstemming wil brengen met het beeld, dat men zichzelf van een ideale wereld heeft gevormd. Besef steeds weer de werkelijkheid van uw wereld en beleef deze werkelijkheid. Maak vooral niet de fout van de doorsnee mens in deze dagen, die stelt: wij zijn beschaafd, daarom kunnen wij deze dingen niet meer in het leven aanvaarden, mogen wij gene dingen niet meer van anderen verwachten. Maakt u vrij van vooropgezette meningen en tracht een vrij, levend, tintelend bestaan te voeren, waarin alle nieuwe dingen, alle mogelijkheden steeds worden erkend als deel van de werkelijkheid, eigen leven en eigen taak. Of u nu 100 jaren oud bent of 20, ga uit van u zelf. Stel: ik zoek en aanvaard alleen het werkelijke bestaan. Ik zoek het positieve in alle dingen te vinden. Daarop zal ik al mijn gedachten blijven richten, tot er een antwoord komt uit de oneindigheid. De nu heersende "beschaving" zal daaraan misschien ten ondergaan. Maar dan blijft het esoterisch sterke mensdom bestaan.

Denk niet, dat uw westerse beschaving kan blijven bestaan. Wees er van overtuigd, dat andere volkeren en andere leefwijzen de overhand zullen krijgen. Wanneer de nieuwe eeuw begint, zal Azië in de wereld meer beslissen dan Afrika. Het is wel zeker, dat, wanneer de nieuwe eeuw begint, Europa niet tot derde wereldmacht geworden is, zoals het nu droomt. Wel kan het worden tot behoedster en bakermat van een wijsheid, die bij de volkeren van de nieuwe staten, bij de volkeren, die hun vorm van leven nu hernieuwen, teloor zal gaan. Wát teloor gaat, is grotendeels de waan van meerwaardigheid, die een groot deel van het blanke ras beheerst. Maar het werkelijke Westen zal blijven bestaan. Waar nu de kathedralen staan van Reims, Parijs en Keulen, waar nu de grote kerken van de middeleeuwen leeg staan, herinneringen aan een verleden, dat voorgoed voorbij lijkt te zijn gegaan, zal de mens van het westen een nieuwe kracht gewinnen. Daar zal hij, door zijn positief denken, zijn eerlijk en waar bewustzijn, een licht ontsteken, dat de eerbied afdwingt van Oost en West. Het wormstekig geworden Europa, dat zich vaak de bron van de hedendaagse beschaving pleegt te noemen, zal tot een bron van geestelijk licht worden. Dit heeft niets te maken met Engelsen, Amerikanen, Duitsers of Fransen. Dit heeft alleen te maken met mensen. Want juist het vermoeide land der blanken, waar men zich beroemt op een beschaving, die schijn is, zal worden tot een bron van nieuw leven en nieuw Licht.

Het zal u duidelijk zijn, dat de waan, de verdraaiing van de werkelijkheid, de ontkenning van eigen werkelijke wezen, eerst opgeheven zullen moeten worden. Dit is de reden, dat ik u vandaag - op sarcastische en voor sommigen zelfs ergerlijk vervelende wijze - sprak over het onderwerp: "Wij zijn beschaafd..." Niet de beschaving van heden kan de mensheid redden. Daarom moest u duidelijk worden gemaakt, dat het niet een verdergaande beschaving is, waar jullie mensen naar dienen te streven. U dient, reeds in deze tijd, de basis te leggen voor de tempel van innerlijk bewustzijn, die zal blijven bestaan, wanneer films en rock 'n roll voorbij zijn gegaan, wanneer er zelfs geen sprake meer zal zijn van vergrotingen van export of een nieuwe EEG. Wanneer door tijd en omstandigheden deze kenmerken, van wat men beschaving placht te noemen, wegvallen, dient het positief denken te blijven, voerende tot een innerlijke erkenning van de Goddelijke Waarheid. Dan zal de kracht gevonden moeten worden in het scheppen van innerlijke en uiterlijke banden met allen, die met het Ik harmonisch kunnen zijn.

Europa, dat oud en moe begint te worden - ook al beseft het dit niet - heeft de beste mogelijkheden, om dit alles te volbrengen en zo het geestelijke Licht herboren te doen worden in de nieuwe tijd. Dit is de positieve waarde van deze dagen, de ontwikkelingsmogelijkheid, waarin de toekomst wordt verzekerd. Indien u echter meent, dat dit alles onbelangrijk is of slechts bijgeloof, haal dan rustig uw schouders op, ga verder en fluister tot uw naasten: "Kolder. Wij weten beter. Want wij, wij zijn beschaafd."

Is er onder u misschien nog een non-conformistische barbaar, die zijn commentaar wil geven?

Vraag: Het komt mij voor, dat u alleen de negatieve zijden van deze beschaving hebt belicht. Zijn er ook positieve zijden aan deze beschaving?

Antwoord: De positieve zijde van deze beschaving is meestal gelegen in dat, wat men onbeschaafd pleegt te noemen. Ik heb getracht dit duidelijk te maken. Wat men beschaving noemt is namelijk gebaseerd op maniërisme, niet op de werkelijke persoonlijkheid van de mens. Zij berust eerder op een ontvluchten aan de werkelijkheid en de persoonlijke aansprakelijkheden, dan een alleen daaruit bestaan en leven. Achter de uiterlijke beschaving, welke opgebouwd wordt uit lege vormen en ontwijkingen van de werkelijkheid, leeft wel degelijk veel, wat goed is. In deze tijd wordt al gebouwd aan de toekomst. In deze dagen, met al hun omwentelingen, rampen en ellende wordt inderdaad reeds het harmonisch geestelijk net opgebouwd, waaruit zo dadelijk een nieuwe bewustwording het leven der mensheid weer terug voert naar de waarheid. Reeds nu bereidt men de tijd voor, dat mensen weer in waarheid en besef zullen leven, de tijd dat het leven weer het volle en gelukkige bestaan is, de taak, die het behoort te zijn. Nu wordt al gewerkt aan het vergroten van innerlijk, geestelijk en stoffelijk contact tussen mensen, dat, gebaseerd op de werkelijkheid, in de plaats kan treden van de vele lege of leugenachtige leuzen, die men nu nog verkondigt als hoogste wijsheid.

Er is veel positiefs in uw wereld. Ik heb dan ook met spot en felheid niet uw wereld aangevallen. Ik heb slechts het vernis van de werkelijkheid, dat men beschaving noemt, waarop men in uw dagen zo trots is, waarop men zich al te vaak beroemd, aangevallen, om de werkelijke gedaante van de wereld te tonen en duidelijk te maken, wat uw "beschaving" in feite is. Deze beschaving is een bedorven vrucht aan de boom der mensheid. Dit wil nog niet zeggen, dat deze boom niet gelijktijdig ook gezonde vruchten draagt. Het bederf ligt in de wijze, waarop men in onwaarheid leeft en meent niet anders te kunnen. Vele mensen bevestigen de meningen en oordelen van anderen. Zij zeggen steeds: Ja, ja natuurlijk, zeker. Innerlijk zijn, denken en leven zij echter geheel anders. Daardoor wordt de bevestiging in hen tot een gif, dat zij bij anderen gaan spuien, zo het leven van anderen vaak ongelukkiger makende dan noodzakelijk is. Men doet dit, omdat eerlijk zijn in vele gevallen voor de mensen van heden gelijk schijnt te staan met onbeschaafd zijn. Toch is het beter, een spanning die innerlijk bestaat, meteen te uiten. Dit kan wel een onaangenaam ogenblik betekenen, maar men heeft zijn verstoord evenwicht hersteld, zijn innerlijke spanningen gespuid, zodat men onmiddellijk weer positief kan zijn.

U meent, dat ik alleen de negatieve aspecten van de beschaving heb belicht. Dit is niet waar. Ik heb de nadruk gelegd op bepaalde mogelijkheden, die dankzij de voorafgaande ontwikkeling - dus de beschaving - nu bestaan. Daarom zie ik mijn betoog zeker niet in zijn geheel als een negatieve beschouwing van uw wereld, maar eerder als een noodzakelijke en gezonde kritiek. In de ogen van velen is kritiek altijd negatief, wanneer zij iets afbreekt - zelfs wanneer zij andere wegen of mogelijkheden aanstipt. Maar wie zo denkt, moet het evenzeer negatief vinden, wanneer men een aantal onbewoonbaar verklaarde krotten af wil breken, om op de vrijgekomen plaats een nieuwe school te bouwen. Gezien de vele ontwikkelingen, de vele vormen van menselijk denken, de wijze, waarop men in formalisme vast is gelopen in alle landen, zal men ook geestelijk moeten breken, voor er gebouwd kan worden.

Ik geef toe, dat ik eerst en uitvoering heb afgebroken. Onder meer brak ik de staf over het begrip beschaving, zoals dit nu bij velen bestaat. Maar even uitvoerig heb ik gewezen op de kracht, die er achter deze beschaving in de mens bestaat, sprekende over positief denken enz. Daarbij gaf ik blijk van meer optimisme, dan menig realistisch mens in deze dagen op kan brengen.

Goedenavond, vrienden.

POSITIEVE GEDACHTEN EN DE KRACHT DAARVAN

Goedenavond, vrienden.

Ik wil gaarne nog even met u spreken over de positieve gedachten en de kracht daarvan. Onze vriend Henri heeft dit onderwerp zo-even al met u aangesneden.

Harmonie van denken met anderen vergroot die kracht, zoals u zich herinnert. Nu zijn er maar betrekkelijk weinig punten, waarop alle mensen en ook wij in de geest geheel en zonder voorbehoud harmonisch kunnen zijn. Elke mens heeft zijn eigen leven, elke mens heeft zijn eigen behoeften, zijn eigen gedachten. Toch is - naar ik meen - een algehele harmonie van allen ook in positieve zin te bereiken. Zij is mogelijk, wanneer wij maar uitgaan van dat éne, waaraan wij allen behoefte hebben. Een mens, een geest, een entiteit, ergens in een hoge sfeer, allen hebben behoefte aan de kracht, de band, die wij liefde noemen. Een liefde die alle dingen doordringt, die de zekerheid van je leven wordt. Een liefde waardoor je zowel je vertrouwen in jezelf, als je vertrouwen in de schepping, kunt bewaren. Daarom geloof ik, dat, als u wilt gaan denken in de meer positieve zin, het uitermate belangrijk is, de gedachte aan liefde zonder enige beperking te handhaven.

Wij hebben een grote Meester gehad: Jezus, die men de Christus noemt. Zijn leer was er een van liefde zonder oordeel, van aanvaarding, van elke mens, zelfs indien diens daden niet goedgekeurd konden worden of zelfs zijn wijze van handelen bestreden diende te worden. Zo kunnen ook wij elke mens liefhebben, kunnen wij ook God liefhebben en boven alles beseffen, dat de band, die ons allen verbindt, ontstaat uit de gezamenlijke geborgenheid in de onmetelijke genegenheid, de onbeperkte liefde van het Scheppend Principe. Alles, wat je doet in esoterisch denken, in het zoeken naar de mogelijkheid iets te doen door het uitstralen van positief gerichte gedachten, bij het vervullen van een levenstaak op aarde of in de sferen, zou dan ook moeten uitgaan van dit ene beginsel. Ik heb de zekerheid en de geborgenheid van mijn wezen verworven door de Liefde van de Schepper, die mij handhaaft, mij krachten geeft en doet leven. Slechts door deze liefde te delen met al het geschapene, door dat, wat God in mij legt, te uiten waar ik kan en zoals ik kan, zal ik deze zekerheid kunnen behouden. In eenheid met alle leven ben ik sterk. In die innerlijke eenheid die ik met alle sferen en wezens ken en zo ook met de Schepper zelf, zal ik mijzelf leren kennen in waarheid.

Na alle felheid van mijn voorganger, die het toch ook o zo goed bedoelt, lijkt dit u misschien een wat vreemde uitspraak. Maar liefhebben wil ook vaak zeggen: erkennen, wat wel en niet goed is, in mij, en voor anderen. Liefhebben in waarheid wil zeggen, dat wij voor de illusie een werkelijkheid in de plaats stellen. Er staat geschreven: "Wie zijn kinderen liefheeft, spaart de roede niet." Een woord, dat soms wel heel vreemd wordt uitgelegd, maar in feite betekent, dat men, juist wanneer men zijn kinderen lief heeft, hen ook de gevolgen van hun fouten zelf moet laten ondergaan. Het kind heeft recht op zijn fouten, maar ook op de daarbij behorende straf. Het is juist de liefde, die men voor zijn kind koestert, die voert tot het opmerken en vaststellen van de fouten, die het maakt en u, ongeacht de onaangename zijde daarvan, er toe brengt deze fouten ook kenbaar te maken. Zo heeft God de mensen lief, zo zouden ook wij onze naasten lief moeten hebben en ons eigen ik dienen te beminnen. Daarbij mag men niet van zichzelf alleen uitgaan.

Het is natuurlijk gemakkelijk, uit te gaan van eigen gevoelens, eigen begrippen van recht en rechtvaardigheid, eigen behoeften en ideeën. Maar dan baseren wij ons alleen op onszelf, onze eigen waan. Wie slechts van zich uitgaat, zal ontdekken, dat het op deze wijze zeer moeilijk, ja, misschien zelfs geheel onmogelijk is, om de werkelijkheid te vinden. Wanneer God, de Kracht, die ons scheidt door Zijn wetten van oorzaak en gevolg de mens doet lijden onder het verkeerde wat hij doet, zo corrigerende zonder voorbehoud, zonder zelfs op de intentie te letten bij het bepalen van de gevolgen; zo is dit Zijn Liefde, liefde in de ware zin. Want dit alles is immers een pogen de mensheid, de mensenwereld, aan te passen aan het werkelijke bestaan.

Nu ben ik gewend om eigenlijk alleen te spreken over God en Liefde. Maar in dit geval - nu ik mij voorbereid op mijn aandeel in de steravond en dus tracht, weer eens intenser op deze wijze contact met uw wereld op te nemen - voel ik mij geroepen om over dit contact van mensen en geesten, dit gebonden zijn in positief denken, nog iets meer te zeggen.

Wanneer je achter de schermen van het theologisch dogma kijkt, wanneer je de beperkingen van het menselijke begrip tracht te peilen, zie je, hoe mensen, geesten en krachten, vaak een lange tijd met elkaar in verband staan, vooraleer zij met elkaar op aarde leven in een bepaalde tijd, of in een sfeer gezamenlijk een bepaalde taak vervullen. Wanneer je in het verleden met anderen veel gemeen hebt gehad, is dezelfde harmonie, dezelfde gebondenheid, ook in het heden aanwezig. Een mens beseft dit vaak maar onvolkomen. Bovendien is dit niet iets, waar men direct vroegere incarnaties dient bij te halen. Want een mogelijk vroeger leven is in het heden onbelangrijk. Wel dient u te beseffen, dat harmonie met mensen, geesten, Lichtende wezens uit hogere sferen of hulpbehoevenden, die in duister dolen, altijd weer voortkomt uit het feit, dat u met dezen reeds vroeger verwant zijt geweest. Er is dan sprake van een wezenlijke band. Misschien hebt u dezelfde wijze van denken. U hebt misschien de grootheid Gods op dezelfde wijze ondergaan. Wanneer je dan terugkeert tot de waarheid van je eigen wezen, neem je gelijktijdig de beperkingen en remmen weg, die tot op dat ogenblik tussen u en anderen nog bestonden.

Leeft men als mens in een waan, dan kan de hogere geest, waarmede men in het verleden reeds verbonden was, eenvoudig de mens niet bereiken. Want deze mens leeft dan in een wereld van waan en beantwoordt daarom niet aan een invloed, die op werkelijkheid is gebaseerd. Maar wanneer men de wereld - of andere werelden - wil zien en aanvaarden, zoals zij werkelijk bestaat, leeft men in werkelijkheid. Deze werelden zijn allen uit God. Zij vormen de band tussen alle dingen, omdat zij in werkelijkheid één zijn en niet gescheiden zouden kunnen bestaan.

Alleen een gehele wereld willen redden, lijkt wat dwaas. Even dwaas als het velen zal toeschijnen, wanneer zij horen zeggen: wanneer alle mensen gezamenlijk het goede willen, wanneer er positieve gedachten genoeg zijn, zal men de dreigende ernstige bevingen van de aarde terug kunnen brengen tot een onbelangrijke trilling en de zee, die gehele landen dreigt te verslinden, kunnen beteugelen, tot zij alleen maar een stukje van de duinenrand verslindt. Het schijnt de redelijke mens ongelofelijk en dwaas toe. Maar toch, het is waar. Want in de werkelijkheid is er geen geweld en geen haat. Er is alleen het leven volgens de wet, de Goddelijke Wet. En deze heeft niets te maken met alles, wat de mensen willen en zeggen. Zelfs - ik moet het tot mijn schande bekennen - heeft het werkelijke leven maar heel weinig te maken met alles, wat er op een kansel wordt gezegd. De werkelijkheid is de band, die ons verenigt. Deze werkelijkheid kent geen geweld. Zij is soms hard, maar altijd waar en voor alles is zij een kracht, waarin de liefde zelf alle verschijnselen, die hard zouden zijn, kan opvangen en compenseren.

Er is op deze, uw wereld, een grote behoefte aan liefde, een grote, behoefte aan innerlijk weten, aan kennis van de waarheid. Wanneer men deze behoeften eerlijk en in waarheid beleeft, zonder fantasie of verhulling, komt men in eigen beleven de werkelijkheid nabij. En daarmee nadert ook het ogenblik, dat het werkelijke leven kan ingrijpen, dat de rampen, die hoofdzakelijk uit de contrasten tussen waan en werkelijkheid geboren worden, wegvallen. Wanneer uw gedachten huwen met de Lichtende kracht, harmonie vindende in eigen leven en streven, daarbij steeds weer uitgaande van de alomvattende liefdesmacht, waaruit wij leven - de macht, die ons niet behoedt in onze waan, maar ons rechtvaardigt en behoedt binnen de werkelijkheid van het zijn - kunnen wij veel tot stand brengen. Dan is het wonder mogelijk, dan is God nabij.

Je roept om Kracht. Dat doe je altijd weer, soms met een gebed, soms met een verwensing. Kracht draag je echter in jezelf. Kracht bezit je, wanneer je deze harmonie met het hogere aanvaarden kunt. Je leven lijkt vaak doelloos, zelfs in sommige sferen. Je vraagt je dan steeds weer af: wat moet ik nu gaan doen. Heb je echter die harmonie gevonden dan weet je, mijn bestaan heeft maar één werkelijk doel: het uiten van de goddelijke liefdekracht, die in mijn wezen bestaat. Dit is voldoende.

De Nieuwe Wereldleraar - die zich op het ogenblik naar gebieden heeft begeven, waar de laatste tijd grote ellende heerst en veel haat is ontstaan - spreekt hiervan op een wijze, die de mensen misschien beter zullen begrijpen, dan mijn goed bedoelde overwegingen. Hij zegt:

"Gij grijpt naar wapenen uit angst en haat. Toch zal ik zeggen: Staak... en de strijd zal gestaakt worden. Zo u echter haat, zult u de strijd hernieuwd en zelf wekken. Mijn kracht is dan niet

voldoende, om haar weg te nemen. Doch zo u boven alle dingen kunt aanvaarden en trouw kunt blijven aan uw gedachten van ware vrede, ware samenwerking met anderen, zo zeg ik u, dat het geweld zal sterven. Want de kracht van de gedachte, de eenheid van de mensen in een vrede, die innerlijk waarlijk beleefd wordt, is sterker dan alle wapens ter wereld. Gij vreest wapenen, gij vreest de natuur. Waar gij vreest, baart gij strijd. Doch waar gij zonder angst in erkenning aanvaardt, zult gij de gelukzalige eenheid erkennen, die ook mij bindt met de krachten van Licht en ook u binden kan met de Vader in uw wezen."

De woorden van de Leraar zijn duidelijk: niet de wereld en niet God, maar wijzelf, wij, geesten en mensen, bouwen de werelden, waarin wij leven. Wij bouwen voor ons zelf een bewustzijn op van de waarheid, die Lichtend en glorieus is, of wij vernietigen voor onszelf de vreugden van het leven, omdat wij de liefde ontkennen, de eenheid tot verdeeldheid maken en de vrede Gods vervangen door de strijd, die uit ons geboren werd.

Het is daarom, dat ik over de gedachtenkracht iets wilde zeggen. Jullie, zoals u hier aanwezig zijt, zijt klein in aantal. Misschien voelt u uw groepje overspoeld door mensen massa's, die anders zijn. Maar uw begrip voor de waarheid van uw wezen, uw verbonden zijn met de wereld - niet in angst voor zonde en fouten, maar in een zoeken naar de positieve waarden, de bevestiging van uw leven en de God in u - is zelfs voor uw kleine groep een machtig wapen, waarmee u de menigte op den duur terug kunt drijven uit haar wereld van waan tot zij contact maakt met de wereldwerkelijkheid en enig begrip daarvoor vinden kan. Wanneer je leeft in een wereld van ijle en pure gouden stralen, van kracht, waarin de harmonie steeds weer spreekt als een melodie van geluk, besef je eerst, hoe arm, hoe angstig zij zijn, die deze band met de werkelijkheid, met de Goddelijke kracht in hun wezen, nog niet verworven hebben.

Dan rijst al snel de vraag: zal ik blijven rusten in mijn gouden kasteel van ongestoorde vrede? Zal ik, torenende boven deze anderen in harmonie verder blijven leven, of zal ik uittrekken, mijn rust, mijn wereld van harmonie en vrede verlatende, opdat er vrede zij voor die anderen? Ik ken daarop maar één antwoord: wie in de harmonie zou willen blijven, terwijl in de schepping nog anderen lijden, zal niet verder kunnen gaan op zijn weg naar voleindiging, omdat hij niet beseft, wat het wezen is van de gehele schepping. Hij weet niet, wat kosmische eenheid, wat goddelijke werkelijkheid betekent.

Daarom durf ik tot u te zeggen:

"Wanneer u zoekt naar innerlijke waarheid - of zelfs maar naar een wijze van leven, die u waarlijk en ook innerlijk gelukkig kan maken - denk aan de grote waarheid, dat je alles wat je bereikt hebt, moet durven verlaten, om meer te kunnen bereiken. Steeds bereik je eerst voor anderen, dan eerst voor jezelf. Dat wat je denkt te zijn is onbelangrijk. Wees een klein, nederig deel van het grote geheel. Geef aan alle schepping deel aan het geluk, aan de innerlijke waarheid, de vrede die je erkent. Gebruik je geloof niet als iets, waarachter je je kunt verschansen, maar leef het in de wereld, om het zo ook in anderen te wekken".

Nu zou het schone woord de zitting moeten besluiten. Maar helaas is daarvoor geen spreker beschikbaar. Mag ik daarom zelf deze bijeenkomst gaan sluiten? Ik ben niet verwaand genoeg om - zoals vroeger - te denken, dat ik waarlijk dichten kan. Toch geloof ik, dat het in alle onvolkomenheid waar is, wanneer ik zeg:

Ik min de roos, met dauw bedekt,
ondanks haar felle doornen,
die geven felle pijn.
Zij schenkt mij door haar: schoonheid,
die in mij wordt tot kloppend roepen
van in den geest herboren jeugd.

Hoe zou ik dan de schepping verwijten,
dat alle schoonheid doornen heeft,

wanneer je naar een schepping schouwt,
die God met Lichtend levend, stralend goud
als dauw beademd heeft.

Och, laat mij dan uit gouden zalen,
gaan, daar waar mij het leven roept,
en klopt en streeft.

Zij mijn wezen, in dit dalen,
een, die met dit al beleeft,
uit zichzelf leven geeft,
in eenheid met de Lichtende Kracht
in stil verstaan.

Laat mij niet in die zalen dwalen,
maar met de mensheid samengaan.

Laat ons de krachten en gedachten
doen leven met het Lichtend goud
waaruit de ware, grote vrede
van God zelve is gebouwd.

Laat ons niet uit de tempel treden,
gebouwd uit wereld, zorg en pijn,
maar met het Al vereend,
rond het eeuwig Lichtend heden
Gods echo en zijn tempel zijn.

Dit is mijn manier van zeggen. Ik wil het nogmaals voor u vertalen in enkele regels. Vergeef mij dit en beschouw het als de ijdelheid van iemand, die op uw wereld eens een oude man was.

Laat nu de winterstormen al razen,
al brekende het dode hout.
Laat nu de blaad'ren neerwaarts dwarrelen,
tot d'aarde draagt een laag van goud.
Laat nu de kille witte wade van sneeuw
met reinheid dekken het land.
Laat breken nu een vorst van kilte
zonder poos of een genade
hernieuwend heel het lege land.

Zal dan de aarde steunend beven,
en laat de zee, met groots geweld,
herbouwen alles, wat werd misdreven.
Laat de atmosfeer nu geven,
een kracht, die breekt wat mors en dood,
opdat de lente weer mag komen,
niet slechts als groen rond stervend hout,
op door ongedierte verteerd stuk land,
maar als een Licht,
dat gulden uitgaat, op door Zijn én Leven
opgeroepen vaderland, van mens en geest.

Laat onbevreesd de winter komen,
want achter kilte kondigt reeds
een prille lentetijd
de zegezing van kosmische Liefde,
in mensen uiting weer gegeven,

de waarheid van een vrede aan,
die tot het volst bewustzijn leidt.

Daarmede, vrienden, heb ik dan mijn babbeltje gemaakt. Wanneer u er maar één ding van onthoudt, is het al goed:

Wees nooit pessimistisch. Alles heeft een doel. Alles voert tot Licht, wanneer je Gods liefde maar aanvaardt. Leef de Liefde Gods en zijn vrede, die in je woont. Maak dit tot de kracht die, uit de barheid van uw tijd, de nieuwe lente van de geest herboren doet worden, zodat zelfs de stof in nieuwe reinheid en rijkheid opnieuw gestalte vindt.

Weest vreugdig. Want de grote wet is de behoedende geborgenheid, u gegeven door het scheppend Wezen zelf, de mantel, waarin wij zijn gehuld. Al het andere is waan.

Uit die waan kunnen wij de werkelijkheid bereiken én zo de vernieuwing in onszelf tot eeuwige werkelijkheid voor onszelf en anderen maken.

Moge de kracht, die wij Christus noemen, in u leven en werken. Moge Hij u beroeren en sterken, opdat gij waarheid en liefde zult zijn, in en voor allen. Moge uw taak zijn de taak Gods, waarin vervuld wordt het doel der aarde en herboren het Licht der mensheid.

Goedenavond.